

Folketingets Boligudvalg

Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Dato: 21. marts 2007

Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail sm@sm.dk

MKI/ J.nr. 2006-439

Under henvisning til Folketingets Boligudvalgs brev af 22. februar 2007 følger hermed socialministerens svar på spørgsmål nr. 44 (BOU Alm. del).

Spørgsmål nr. 44:

”Ministeren bedes oversende sit talepapir fra samrådet den 21. februar 2007 vedrørende samrådsspørgsmål E – I (udsættelse af lejere).”

Svar:

Som ønsket følger nedenfor talepapiret fra samrådet. Jeg gør opmærksom på, at det talte ord gælder.

”Indledning

Da Boligudvalget i dag har kaldt både beskæftigelsesministeren og mig i samråd, har beskæftigelsesministeren og jeg aftalt en arbejdsdeling, der går ud på, at jeg indledningsvis besvarer de stillede spørgsmål for så vidt angår de emner, som hører under mit område. Efterfølgende vil beskæftigelsesministeren gøre det samme.

For min del vil jeg besvare spørgsmålene E, F, G og I under ét, fordi spørgsmålene hænger meget tæt sammen.

Jeg går ikke ud fra, at Boligudvalget har indvendinger mod denne fremgangsmåde.

Lad mig helt indledningsvis slå fast, at dette er et emne, som jeg tager meget alvorligt, og som jeg har taget meget alvorligt siden november 2005. Og min opmærksomhed er i særdeleshed rettet mod de børn, som måtte blive berørt af en fogedudsættelse. Dem skal der være den rette hjælp til.

Baggrunden for spørgeskemaundersøgelsen og opklaring af misforståelser

Da jeg den 24. januar 2006 var i samråd i Boligudvalget om udviklingen i antallet af lejere, der af fogeden sættes ud af deres bolig, havde vi ikke den viden, som vi har i dag. Vi kendte kun problemstillingen fra Domstolsstyrelsens statistik over umiddelbare fogedforretninger fra og med 2002 til og med 2004. Herudover havde Socialministeriet også fået nogle tilbagemeldinger fra en del af de kommuner og boligorganisationer, som var blevet bedt om at give forskellige oplysninger i tilknytning til denne problemstilling. De oplysninger, som jeg fik fra kommuner og boligorganisationer, orienterede jeg Udvalget om i marts 2006.

Den reelle viden, vi havde om problemstillingen i januar 2006, var altså begrænset til Domstolsstyrelsens meget ”rå” tal, der tilmed – set i den store sammenhæng – kun omfattede en meget begrænset årrække. Der blev allerede dengang – ligesom det også har været tilfældet siden – fremsat mange spekulationer om, hvad udviklingen i Domstolsstyrelsens tal kunne skyldes, og hvad tallene dækkede over.

Jeg vil gerne understrege, at Domstolsstyrelsens tal ikke i sig selv afslører noget som helst om årsagen til hverken niveauet eller udviklingen i udsættelserne.

I tilknytning til spørgsmål E vil jeg derfor nøjes med at henlede opmærksomheden på, at jeg under samrådet i januar 2006 konstaterede, at den mest markante stigning i antallet af udsættelser skete i årene 2002 til 2003 – altså på et tidspunkt, hvor kontanthjælpsloftet ikke var trådt i kraft. At give kontanthjælpsloftet skylden for stigningen i disse år er måske derfor nok en anelse friskt. Meget bevidst undlod jeg at fremkomme med gætterier om, hvilken betydning kontanthjælpsloftet har haft for de trods alt noget mindre stigninger i antallet af udsættelser i årene fra 2003 til 2004.

Og så synes jeg også, at ophavspersonen til spørgsmål F fortjener at blive bragt ud af den vildfarelse, der tilsyneladende ligger til grund for spørgsmålet. Forudsætningen for spørgsmålet er simpelthen ikke korrekt. Under samrådet i januar 2006 sagde jeg, at statistikken fra Domstolsstyrelsen ikke siger noget om årsagen til, at lejerne bliver udsat. Jeg sagde bestemt ikke, at udsættelserne ikke kunne skyldes lejernes betalingsmisligholdelse. Tværtimod sagde jeg, at det er sandsynligt, at en betydelig del af udsættelserne skyldes betalingsmisligholdelse. Hverken I, jeg eller andre vidste imidlertid på daværende tidspunkt noget mere præcist om dette.

At alle med interesse for bolig- og socialpolitik har en formodning om årsagen til udviklingen i Domstolsstyrelsens tal, kommer ikke bag på mig. Sådan er det, og sådan skal det være. Men gætterier, politiske drillerier og uforpligtende formodninger duer nu engang ikke som meningsfuldt beslutningsgrundlag.

Derfor har jeg bedt Socialministeriet, om at undersøge problematikken nærmere. Siden vi fik kendskab til problemstillingen og frem til i dag har der derfor været arbejdet på at finde de faktuelle oplysninger på området. En

sådan proces kræver nogle gange, at man ”vender en sten ad gangen”, før man kan skride til handling.

I januar 2006 kunne vi ikke afvise, at en del af tallene for udsættelser i Domstolsstyrelsens statistik dækkede over sager, hvor fogeden var blevet tilkaldt, fordi lejeren var fraflyttet uden at rydde lejemålet. Det kunne være selve beboelsen eller kælder- eller loftrum, altså sager som i en eller anden forstand mere skyldes lejeres skødesløshed end egentlige udsættelser.

Vi havde heller ikke noget statistik, der kunne belyse, hvor stor en andel af fogedsagerne der blev rejst på baggrund af betalingsmisligholdelser, overtrædelse af husorden eller andre typer af årsager. Vi havde heller ikke statistik til at belyse, hvem der rejser sagerne, hvad fogedforretningen indebar, i hvor stor en andel af husstandene, der var børn og i hvor stort omfang fogedretterne underrettede de sociale myndigheder i kommunerne om sagen.

Vi havde derfor ikke de nødvendige forudsætninger for at kunne vurdere, om det på baggrund af Domstolsstyrelsens tal var relevant at foretage en omfattende og bekostelig undersøgelse af, hvorfor visse lejere kommer til at misligholde deres lejebetaling. På den baggrund blev den omtalte indledende spørgeskemaundersøgelse gennemført.

Om spørgeskemaundersøgelsen

Jeg har tidligere orienteret både Boligudvalget og Socialudvalget om undersøgelsen. Konklusionerne var i punktform:

- Det er de almene boligorganisationer, der med 81 pct. af sagerne giver anledning til langt de fleste udkørende fogedforretninger. Private udlejere står for 16 pct. af de udkørende fogedforretninger.

Dette forhold skal naturligvis skærpe vores opmærksomhed, da vi ved at modtagere af overførselsindkomster er overrepræsenterede blandt beboere i den almene sektor.

- 94 pct. af sagerne skyldes betalingsmisligholdelse, 1 pct. skyldes manglende rydning af lejemålet/pulterkamre, 3 pct. skyldes overtrædelse af husordenen osv. og 2 pct. andre årsager.

Misligholdelse af lejebetalingen er altså især begrundelsen for udsættelserne.

- Kommunerne er tilsyneladende kun repræsenteret i begrænset omfang ved de udkørende fogedforretninger, selvom de altid orienteres om afholdelsen heraf. For alle udkørende fogedforretninger under ét er kommunen repræsenteret i knap 5 pct. af tilfældene. Hvis der er børn i husstanden, er kommunen repræsenteret i cirka hver femte sag (22 pct.).
- I 44 pct. af de udkørende fogedforretninger oplyses ikke, hvorvidt der er børn i husstanden eller ej. Undersøgelsen indikerer, at der er

tale om børnefamilier i hver sjette udkørende fogedforretning (16,5 pct.).

- Der afholdes fogedforretninger om udsættelse af børnefamilier, som kommunerne tilsyneladende ikke håndterer godt nok. F.eks. udsætter fogeden i ét tilfælde afgørelsen, fordi der er to halvstore børn alene hjemme uden, at de sociale myndigheder er til stede. En sag udsættes pga. hjemmeværende barn. I to andre sager udsættes sagerne uden nærmere angivelse af årsagen. I ingen af de 4 udskudte udkørende fogedforretninger ses kommunerne at være repræsenteret.

Undersøgelsen har altså givet mange gode og nyttige informationer.

Kommunernes eksisterende forpligtelser, L 151 og øvrige initiativer

Spørgeskemaundersøgelsen har altså på flere punkter givet væsentlige informationer. Den har gjort det muligt at vurdere, hvilke forhold det vil være relevant at få uddybende oplysninger om, og hvilke initiativer der på det foreliggende grundlag er basis for at iværksætte. For at kunne finansiere de initiativer, som der blandt andet på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen har vist sig at være behov for, er der blevet afsat 3 mio. kr. af satspuljemidlerne i 2007.

Præcisering af kommunernes forpligtelser over for børn, der har brug for særlig støtte

Det er helt uacceptabelt, når vi på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen må konstatere, at det i dagens Danmark sker, at et barn eller en ung skal overvære, at familien sættes ”på gaden” eller skal være alene hjemme, når fogeden med følge møder op. Heldigvis viser undersøgelsen, at fogederne ofte benytter sig af muligheden for at udskyde selve udsættelsen i disse sager.

For mig er det imidlertid væsentligt, at det slet ikke kommer så langt. Kommunerne skal langt tidligere i forløbet ind med rådgivning, administrationsaftaler og andre forebyggende tiltag, så man sikrer sig, at der tages vare på børn og unge.

Allerede nu gælder, at kommunerne skal overvåge forholdene for børn og unge i kommunen og reagere, hvis barnet eller den unge har brug for hjælp. Kommunerne skal også reagere, hvis de modtager en underretning om, at et barn eller en ung har brug for særlig støtte.

Jeg har derfor understreget overfor kommunerne i vejledningen af 5. december 2006 om særlig støtte til børn og unge, at de forpligtelser selvfølgelig også gælder, når en børnefamilie sættes ud af lejligheden. Der er derfor ikke behov for i lovgivningen at pålægge kommunerne yderligere forpligtelser i denne sammenhæng. Forpligtelsen til at hjælpe børn med særligt behov for støtte findes, og den skal bruges i praksis.

Kommunerne spiller altså en vigtig rolle i de samlede bestræbelser på at undgå, at børn udsættes for den ubehagelige oplevelse det er, når familien bliver tvunget til at fraflytte hjemmet.

L 151 om revurdering

Undersøgelsen understreger behovet for, at vi og kommunerne er opmærksomme, så udsættelsesproblemet reduceres mest muligt. Som nævnt har jeg allerede taget skridt til at sikre dette for alle børnefamilier, så ingen børn ender på gaden. Og regeringen går videre end dette. Jeg har nemlig taget initiativ til at fremsætte L 151 om pligt til at genvurdere hjælpen til personer, der sættes ud af deres lejemål, som skal 1. behandles i Folketinget på fredag.

Men jeg vil gerne benytte lejligheden til igen at minde om, at det primært er den enkelte borgers egen forpligtelse at sørge for, at man har mulighed for at betale den leje, som man har påtaget sig ansvaret for. Borgerne må altså som udgangspunkt selv kunne vurdere, om de vil være i stand til at betale den husleje, som de forpligter sig til at betale, når de indgår en lejekontrakt. Det er deres eget ansvar, og de skriver selv under på lejekontrakten.

Det er som sagt udgangspunktet. Men sygdom er som bekendt hver mands herre. Og det er klart, at en borger, der kommer ud for sygdom, handicap eller af en anden årsag får behov for hjælp, skal have den. En hurtig, målrettet indsats fra kommunen kan her være med til at forebygge, at borgeren bliver udsat.

Kommunen kan blandt andet hjælpe borgeren med administration af fx pension eller kontanthjælp eller på anden måde hjælpe borgeren til at få betalt huslejen. Det tror jeg vil forebygge nogle udsættelser.

Derfor har jeg også som nævnt fremsat et forslag til en lovændring (L 151), hvorefter kommunerne vil få en pligt til at reagere, så snart de modtager den første henvendelse fra fogedretten. Kommunens forpligtelse efter lovforslaget indtræder, hvis kommunen er i besiddelse af oplysninger om borgeren, som sandsynliggør, at borgeren har behov for hjælp. Herudover skal kommunen også foretage sig det fornødne, hvis der er børn eller unge under 18 år i husstanden.

Med lovændringen får kommunerne en forpligtelse for at sætte hurtigt ind med rådgivning af borgeren, og kommunen får også pligt til at tilbyde målrettet rådgivning over for borgere, som ellers ikke kontakter kommunen. Jeg forventer, at kommunerne vil leve op til dette og for eksempel orientere borgerne om, hvordan de kan finde en bolig, som de er i stand til at betale.

Som det også fremgår af lovforslaget vil Socialministeriet udarbejde en generel orientering om muligheden for at få rådgivning og hjælp i kommunerne, som fogedretterne skal udlevere til *alle* borgere, når de indleder behand-

lingen af en sag om udsættelse af en lejer. Denne orientering henvender sig til alle, dvs. også til husstande, som kommunen ikke i forvejen har oplysninger om.

Bedre statistik

Som tidligere nævnt har spørgeskemaundersøgelsen også været med til at kaste lys over, hvilke forhold i tilknytning til udsættelsesproblematikken, der er behov for at skaffe mere uddybende viden om.

Socialministeriet er derfor i gang med forhandlinger med Domstolsstyrelsen om mulighederne for at forbedre den løbende statistik. Blandt andet søger vi løbende oplysninger om

- hvor mange underretninger, der sendes til kommunerne,
- hvor mange sager, der er dobbelttællinger,
- hvor mange sager, der afgøres med en aftale om lejers udflytning og
- hvor mange sager, der resulterer i, at fogeden er nødt til at møde op på lejerens adresse.

Resultatet heraf bliver, at vi får en bedre løbende statistik, men Domstolsstyrelsens statistik hverken kan eller skal give svar på alle spørgsmål. Til brug for behandlingen af en udsættelsessag behøver fogedretten ikke nødvendigvis at komme i besiddelse af oplysninger om lejerens sociale status, forsørgelsesgrundlag, alder eller om der er børn i husstanden ligesom man ikke i en fogedretssag behøver kende de dybereliggende årsager til betalingsmisligholdelse. Man indhenter derfor ikke disse – i sammenhængen – unødvendige oplysninger. Det er derfor heller ikke bagefter muligt at trække disse oplysninger ud af fogedretternes registreringer.

SFI-undersøgelse

De oplysninger, som vi kan udlede af den løbende og i fremtiden udbyggede statistik fra Domstolsstyrelsen, er imidlertid ikke tilstrækkelig til at udgøre et fyldestgørende beslutningsgrundlag. Vi har en fælles interesse i at få mere viden om de personer, der holder op med at betale husleje og ender i fogedretten. Vi ved heller ikke noget om, hvor de udsatte familier flytter hen efter udsættelsen.

Jeg har taget initiativ til, at vi får flere oplysninger om udsættelsessagerne – herunder også oplysninger om de udsattes økonomiske forhold. Jeg har derfor kontakt med SFI med henblik på at få lavet omfattende registerbaserede undersøgelser, så vi kan komme tættere på årsagerne til udsættelserne, herunder hvad forsørgelsesgrundlaget er for personer, der holder op med at betale deres husleje.

Kort sagt: Mere indgående viden om problemstillingen er nødvendig, hvis vi skal kunne sætte ind med den rigtige hjælp overfor dem, der har behovet.

Afsluttende bemærkninger

Jeg er helt opmærksom på, at der er behov for initiativer på området. Jeg er også opmærksom på, at der er behov for større viden om, hvad det er for problemstillinger, som statistikken fra Domstolsstyrelsen reelt dækker over.

Vi har med et komplekst område at gøre. Et område præget af mange forskellige – formentlig meget forskellige – hændelsesforløb.

I denne sammenhæng kan jeg blandt andet nævne, at en ny undersøgelse fra SFI viser, at kontanthjælpsmodtagerne i dag vurderer, at de ikke har dårligere råd til at betale for husleje, el, børnepasning og andre basale udgifter end de havde i 2000. Det er den virkelighed, kontanthjælpsmodtagerne oplever. Undersøgelsen kommer med endnu et argument for, at man ikke bare kan konkludere, at kontanthjælpssystemet i sig selv er årsagen til udsættelserne.

Som jeg tidligere har nævnt er mere indgående viden om problemstillingen nødvendig, hvis vi skal kunne sætte ind med den rigtige hjælp overfor dem, der har behovet. Jeg forventer, at SFI's grundige undersøgelse heraf vil kunne afsluttes i begyndelsen af 2008.”

Eva Kjer Hansen

/ Charlotte Kruse Lange